

Sygn. akt *X GC 223/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Małgorzata Korfanty</i>
Protokolant:	<i>Sonia Giemza</i>

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R.**

przeciwko: **Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.**

o zapłatę

1) oddała powództwo;

2) zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. na rzecz pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 3.617,00 (trzy tysiące sześćset siedemnaście 00/100) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Małgorzata Korfanty

Sygn. akt *X GC 223/14*

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. w pozwie wniesionym przeciwko Towarzystwu (...) Spółce akcyjnej z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 146.830,72 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w płatności od powyższej kwoty od dnia 14 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że zawarła ona w dniu 20 lipca 2012 roku jako ubezpieczający z pozwaną umowę ubezpieczenia ryzyka kredytu kupieckiego z opcją windykacji należności 2004, potwierdzoną polisą nr (...). Okres ubezpieczenia rozpoczął się w dniu 1 lipca 2012 roku, mając się skończyć w dniu 30 czerwca 2013 roku. Integralną część umowy stanowiły Dodatkowe Uzgodnienia (dalej DU), w których w części A pkt 11 zawarto ustalenie, że pozwane towarzystwo ubezpieczeniowe przyzna powódce limit kredytowy w stosunku do wierzytelności przysługujących jej względem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. w wysokości 300.000 złotych, z określeniem udziału własnego ubezpieczonej na 10%, co uwzględniono przy konstruowaniu żądania pozwu.

Powódka zgłosiła pozwanej szkodę wynikającą z nieuregulowania przez (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. należności z tytułu umowy sprzedaży, objętych fakturą VAT nr (...), na łączną kwotę 163.145.24 złotych. Pozwana odmówiła jednak wypłacenia odszkodowania ubezpieczeniowego.

Podkreślono, że pomiędzy powódką, prowadzącą w znaczącej mierze działalność gospodarczą o charakterze inwestycyjnym, a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. w dniu 20 października 2011 roku doszło do zawarcia umowy faktoringu nr (...). Powódka udzieliła następnie faktorantowi pożyczki na pokrycie należności faktoringowych, rozliczonej w całości w drodze potrącenia oraz spłaty należności odsetkowych. Powódka nie miała powodów, by wątpić w wypłacalność faktoranta, pozwana cofnęła limity kredytowe przyznane innym ubezpieczonym po znacznym upływie czasu od powstania należności.

Powódka zaznaczyła, że w toku przeprowadzonego przez pozwaną postępowania likwidacyjnego, powódka dostarczyła wszelkich wymaganych informacji oraz dokumentów, jednak decyzją z dnia 28 czerwca 2013 roku pozwana odmówiła przyjęcia odpowiedzialności za zgłoszone zdarzenie ubezpieczeniowe, z uwagi na treść § 12 w związku z § 9 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia (zwanych dalej OWU), polegające na niepoinformowaniu pozwanej we wniosku kredytowym o niekorzystnej sytuacji majątkowej (...) Sp. z o.o. z siedzibą w M. oraz o niewywiązywaniu się przez ten podmiot z płatności, czego przejawem miało być zawarcie umowy pożyczki przez powódkę z faktorantem oraz sposób jej rozliczenia. Powódka nie zgodziła się z tym stanowiskiem podnosząc, że z faktu zawarcia umowy pożyczki, rozliczonej następnie w całości, nie można wnioskować o niekorzystnej sytuacji majątkowej klienta, zwłaszcza że prolongowanie terminów zapłaty z tytułu odsetek od umowy pożyczki nie świadczy o nieterminowym wywiązywaniu się z płatności wobec klienta. Pomimo powyższego pozwana decyzją z dnia 14 sierpnia 2013 roku podtrzymała swoje stanowisko, a po złożeniu odwołania przez ubezpieczoną spółkę, podtrzymała je ostatecznie decyzją z dnia 30 września 2013 roku.

W ocenie powódki stanowisko ubezpieczyciela nie było słuszne, jako że brzmienie §12 ust. 2 OWU przenosi ciężar dowodu na ubezpieczonego, co narusza art. 815 § 1 i 2 k.c. i zgodnie z art. 815 § 3 w związku z art. 807 k.c. skutkować winno niemożnością zwolnienia ubezpieczyciela z odpowiedzialności, zwłaszcza wobec zmiany treści art. 815 § 3 k.c. nowelą z 10 sierpnia 2007 roku, zwiększającej odpowiedzialność zakładów ubezpieczeń za samodzielną i profesjonalną ocenę ryzyka ubezpieczeniowego. Dodatkowo treść art. 815 i 816 k.c. ściśle rozgranicza dwie kategorie okoliczności, mających wpływ na wykonanie umowy przez ubezpieczyciela: gdy okoliczność niepodana do wiadomości wierzyciela stanowi przyczynę danego zdarzenia, ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności w tym zakresie (art. 815 k.c.), gdy natomiast taka okoliczność pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, możliwa jest zmiana wysokości składki i ewentualnie doprowadzenie do rozwiązania stosunku ubezpieczeniowego (art. 816 k.c.). Wobec powyższego, skoro przyczyną braku płatności (...) Spółki z o.o. z siedzibą w M. nie było wcześniejsze zawarcie i wykonanie umowy pożyczki, wobec braku związku przyczynowego pomiędzy tymi zdarzeniami, to pozwana nie była uprawniona do odmowy przyjęcia odpowiedzialności za podlegającą ochronie szkodę, a ewentualnie do zastosowania procedury określonej w art. 816 k.c.

Powódka zauważyła również, że zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o działalności ubezpieczeniowej postanowienia umowy ubezpieczenia sformułowane niejednoznacznie interpretuje się na korzyść ubezpieczonego. Tym samym, skoro w § 9 ust. 4 OWU nie wskazano w sposób enumeratywny, jakie okoliczności pozwana uznawała za "niekorzystne informacje o sytuacji majątkowej klienta", to nie można wymagać od powódki, by uznawała ona za takiego rodzaju okoliczności zawarcie umowy pożyczki bądź sposób jej rozliczenia w drodze potrącenia. Wątpliwości interpretacyjne budzi również zwrot "niewywiązywanie się", gdyż nie odnosi się do terminu wykonania zobowiązań, jako że w praktyce gospodarczej opóźnienia w dokonywaniu płatności są codziennością.

Żądanie odsetek powódka oparła na art. 481 k.c. w związku z art. 817 k.c.

Nakazem zapłaty z dnia 9 maja 2014 roku w sprawie o sygnaturze akt X GNC 89/14 Sąd Okręgowy w Gliwicach orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana wniosła w terminie sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej. Podniesiono również zarzut przedwczesności powództwa.

W uzasadnieniu pozwana wskazała, że oznaczenie przez powódkę nazwy pozwanej było wadliwe (zamiast nazwy Towarzystwo (...) użyto określenia Towarzystwo (...)). Z ostrożności procesowej podniesiono zarzut przedwczesności powództwa, z uwagi na treść § 7 pkt 6 OWU, zgodnie z którym w przypadku braku zapłaty bieżącej raty składki, ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo do wstrzymania rozliczenia szkody do czasu uregulowania rat składki wraz z naliczonymi odsetkami ustawowymi (pozwany wystawił powódce w dniu 22 lipca 2013 roku rachunek nr (...) z terminem zapłaty w dniu 5 sierpnia 2013 roku, który w zakresie należności głównej nie został uregulowany co do kwoty 2.000 złotych).

Pozwany odmowę zlikwidowania doznanej przez powódkę szkody uzasadnił treścią § 2 ust. 2 OWU, zgodnie z którym należności powoda od kontrahentów są ubezpieczone tylko wtedy, gdy Ubezpieczyciel pisemnie poinformował Ubezpieczającego o ustaleniu limitu kredytowego dla danego kontrahenta, przy czym wydanie przez pozwanego takiego limitu następuje w oparciu o wniosek ubezpieczającego, gdzie stosownie do treści § 9 ust. 2 OWU ubezpieczający ma obowiązek powiadomienia ubezpieczyciela między innymi o tym, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed złożeniem wniosku ubezpieczający uzyskał niekorzystne informacje o sytuacji majątkowej klienta lub o niewywiązywaniu się przez niego z płatności. Zgodnie z § 12 ust. 1 OWU ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania w szczególności, jeżeli ubezpieczający nie dopełnił obowiązków wymienionych w § 9 OWU lub nie przekazał ubezpieczycielowi wszelkich żądanych danych zawartych w formularzach załączonych do umowy ubezpieczenia, w szczególności we wniosku o ustalenie limitu kredytowego.

W ocenie pozwanego powódka rażąco naruszyła wskazane powyżej zapisy, co uzasadniało całkowitą odmowę wypłaty odszkodowania. W dniu 30 listopada 2012 roku powódka złożyła wniosek o ustalenie limitu kredytowego na kontrahenta (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M., na podstawie którego pozwany wydał w dniu 3 grudnia 2012 roku decyzję o nadaniu limitu kredytowego na dłużnika w wysokości 300 000 złotych. Powódka nie wpisała we wniosku, iż poza zawartą w dniu 20 października 2011 roku umową faktoringu, stosownie do której w przypadku niezapłacenia wierzytelności przez dłużnika (czyli kontrahenta dłużnika (...) Spółki z o.o.) w terminie wymagalności, dłużnik jako faktorant zobowiązany jest do zapłaty w terminie 7 dni na rzecz powoda całej kwoty wskazanej w fakturze, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności. Ponadto w dniu 25 stycznia 2012 roku powódka zawarła wraz z dłużnikiem umowę pożyczki w wysokości 1.069.451,05 złotych na pokrycie należności faktoringowych wynikających z umowy faktoringu nr (...) zawartej w dniu 20 października 2011 roku. Pożyczka miała zostać przeznaczona za zapłatę faktur, których terminy płatności przypadały na dzień 22 grudnia 2011 roku, 7 stycznia 2012 roku oraz 15 listopada 2011 roku.

Tym samym zarówno odsetki od pożyczki, jak i sama pożyczka nie były przez dłużnika płacone w terminie, co świadczy o jego niekorzystnej sytuacji finansowej oraz o niewywiązywaniu się przez niego z płatności - należności odsetkowe nie były uiszczane regularnie, natomiast należność główna uległa umorzeniu w dniu 23 października 2012 roku z uwagi na potrącenie dokonane przez powódkę, które było możliwe tylko dzięki dokonaniu przez podmiot trzeci ((...) Budownictwo Spółka z o.o.) powiązany z dłużnikiem (podmiot ten jest udziałowcem dłużnika) na rzecz dłużnika przelewu wierzytelności przysługujących temu podmiotowi trzeciemu wobec powoda. Z treści oświadczenia o potrąceniu wynika, że dłużnik na dzień złożenia oświadczenia (23 października 2012 roku) powiadał wobec powódki zadłużenie wynikające z umowy pożyczki z dnia 25 stycznia 2012 roku, której termin wypowiedzenia upłynął w dniu 30 kwietnia 2012 roku, zgodnie z wypowiedzeniem z dnia 26 marca 2012 roku. Tym samym pomiędzy datą rozwiązania umowy pożyczki a datą jej wygaśnięcia na skutek dokonanego przez powoda potrącenia minęło prawie 6 miesięcy, co w ocenie pozwanego oznacza, iż przyczyną wypowiedzenia umowy był brak spłaty należności odsetkowych przez dłużnika, stosownie do treści § 8 zawartej pomiędzy stronami umowy. W ocenie pozwanego zaniechanie dłużnika skutkujące zwłoką w wykonaniu zobowiązań wobec powoda świadczą niewątpliwie o niekorzystnej sytuacji finansowej

dłużnika oraz o niewywiązywaniu się przez niego z płatności, o czym powód nie poinformował we wniosku o ustalenie limitu kredytowego.

Pozwany zaznaczył, że wszystkie opisane powyżej okoliczności miały miejsce w okresie 12 miesięcy przed złożeniem wniosku o ustalenie limitu kredytowego, a tym samym powódka, jako przedsiębiorca wykonująca działalność między innymi w zakresie faktoringu, powinna ocenić wyżej wymienione fakty jako spełniające przesłankę "niekorzystnych informacji o sytuacji majątkowej klienta" lub o "niewywiązywaniu się przez niego z płatności." W opinii pozwanego takie zachowanie powódki winno skutkować zaostrzoną odpowiedzialnością ubezpieczającego, wynikającą z art. 815 § 3 k.p.k., jako że powódka z winy umyślnej naruszyła obowiązek przekazania żądanych informacji pozwanemu. Jeżeli jednak Sąd nie podzieli stanowiska o winie umyślnej powódki, to w ocenie pozwanej zostały wypełnione przesłanki zdania pierwszego z art. 815 § 3 k.c., gdyż przyznany przez pozwanego powódce limit kredytowy był konsekwencją zaniechania przez powódkę podania informacji zawartych w § 9 OWU oraz we wniosku o nadanie limitu kredytowego, zaś jeśli okoliczności te zostałyby w tym czasie ujawnione, pozwany nie przyznałby tego limitu, a tym samym pomiędzy przedmiotowymi zdarzeniami zachodzi związek przyczynowo-skutkowy.

W sprzeciwie od pozwu podniesiono ponadto, że ciężar udowodnienia, iż pomiędzy niepodaniem informacji a zaistniałym wypadkiem nie zachodzi związek przyczynowy, spoczywa na ubezpieczającym, a także że art. 815 i 816 k.c. nie wykluczają się zakresowo, uzyskanie przez ubezpieczyciela informacji o prawdopodobieństwie wystąpienia wypadku losowego ma na celu podjęcie przez niego decyzji, czy chce zawrzeć umowę ubezpieczenia, okoliczności istotne dla tej decyzji powinny być przekazane ubezpieczycielowi przed zawarciem umowy dotyczącej zobowiązania się wypłaty odszkodowania w razie wystąpienia zdarzenia przysłego i niepewnego, a nie zdarzenia, którego wystąpienie w przypadku złej kondycji finansowej klienta jest wysoce prawdopodobne. Zauważono również, ich chybiony jest zarzut formułowania postanowień OWU w sposób niejednoznaczny, nie jest możliwe wymienienie w obrocie gospodarczym w sposób enumeratywny zdarzeń, które winny wskazywać na niekorzystną sytuację majątkową klienta, jednak dla przeciętnego uczestnika obrotu gospodarczego zwrot ten nie powinien przysparzać większych trudności.

W piśmie procesowym z dnia 9 lipca 2014 roku powódka sprecyzowała oznaczenie strony powodowej jako Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., a nadto przedłożyła dowód zapłaty zaległej składki ubezpieczeniowej na kwotę 2.000 złotych z tytułu uregulowania rachunku nr (...). W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił, co następuje:

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R. jest przedsiębiorcą zajmującym się między innymi pośrednictwem pieniężnym, leasingiem finansowym, udzielaniem kredytów. Pozwany Towarzystwo (...) Spółka akcyjna z siedzibą w W. prowadzi działalność ubezpieczeniową.

(dowód: odpis KRS powódki k. 6-9, odpis KRS pozwanego k. 92-99)

W dniu 20 października 2011 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. umowę faktoringu nr (...), na mocy której dokonano odpłatnego przelewu niewymagalnych wierzytelności pieniężnych oraz przyszłych przysługujących Faktorantowi względem dłużników wskazanych w załączniku do umowy.

(dowód: umowa faktoringu nr (...) wraz z regulaminem k. 22-25)

Powódka zawarła w dniu 25 stycznia 2012 roku z Faktorantem umowę pożyczki w kwocie 1.069.451,05 złotych na pokrycie należności faktoringowych wynikających z umowy faktoringu nr (...) zawartej pomiędzy stronami w dniu 20 października 2011 roku, oprocentowaną w wysokości 18% w stosunku rocznym. Umowa ta została wypowiedziana przez powódkę w dniu 26 marca 2012 roku z terminem wypowiedzenia na dzień 30 kwietnia 2012 roku.

(dowód: umowa pożyczki k. 25, oświadczenie o potrąceniu z dnia 23 października 2012 roku wraz ze zgodą powódki na taką formę rozliczenia należności k. 27)

Powódka zawarła z pozwaną w dniu 20 lipca 2012 roku umowę ubezpieczenia ryzyka kredytu kupieckiego z opcją windykacji należności na okres od 1 lipca 2012 roku do dnia 30 czerwca 2013 roku. Integralną częścią umowy były szczególne warunki ubezpieczenia (w których ustalono między innymi składkę ubezpieczenia oraz oceniono ryzyko), dodatkowe uzgodnienia oraz ogólne warunki ubezpieczenia. W § 2 ust. 4 OWU zawarto klauzulę, że ochrona ubezpieczeniowa w ramach kontroli klienta przez Ubezpieczającego nie istnieje dla należności od danego klienta, jeżeli w ciągu 12 miesięcy od powstania danej należności u tego klienta zaistniała jedna z okoliczności wymienionych w § 9 od 2.2 do 2.4 OWU. Z kolei stosownie do § 9 ust. 2 pkt 2.2-2.4, we wniosku o ustalenie limitu kredytowego, ubezpieczający ma obowiązek powiadomienia ubezpieczyciela, czy w ciągu 12 miesięcy przed złożeniem wniosku przedłużono termin realizacji weksli, czek, weksle lub papiery dłużne nie zostały zrealizowane z powodu braku pokrycia bądź ubezpieczający uzyskał niekorzystne informacje o sytuacji majątkowej klienta lub o niewywiązywaniu się przez niego z płatności. Nadto § 12 ust. 1 OWU stanowił, że Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania bądź zmniejszyć jego wysokość, jeżeli Ubezpieczający nie dopełnił obowiązków wynikających z § 9 OWU.

A. K., jako przedstawiciel powodowej spółki, była szkolona przez specjalistę pozwanego w zakresie prawidłowości składania wniosków o naprawienie szkody.

W dniu 30 listopada 2012 roku powódka zgłosiła pozwanemu wniosek o ustalenie limitu kredytowego dla (...) Spółki z o.o. z siedzibą w M. w wysokości 300.000 złotych, na co pozwana w dniu 3 grudnia 2012 roku wyraziła zgodę.

(dowód: polisa ubezpieczeniowa nr (...) wraz ze szczególnymi warunkami ubezpieczenia, dodatkowymi uzgodnieniami oraz ogólnymi warunkami ubezpieczenia k. 10-18, wniosek powódki o ustalenie limitu kredytowego dla (...) Spółki z o.o. k. 101, zgoda pozwanego na ustalenie limitu kredytowego k. 102, zeznania A. K. w czasie rozprawy w dniu 4 września 2014 roku, e-protokół (...):12-31:34, zeznania K. T. w czasie rozprawy w dniu 4 września 2014 roku, e-protokół (...):29-1:00:17).

W dniu 25 lipca 2012 roku (...) Budownictwo Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zawiadomiła powódkę o cesji wierzytelności zawartej z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., zobowiązując powódkę do regulowania wszelkich swoich zobowiązań względem B. Budownictwo na rachunek (...) Spółki z o.o. Powódka wyraziła zgodę na powyższą cesję wierzytelności. (...) Budownictwo Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest udziałowcem w (...) Spółce z o.o.

(dowód: zawiadomienie z dnia 25 lipca 2012 roku oraz zgoda powódki na cesję wierzytelności k. 26, odpis (...) Spółki z o.o. k. 109-116)

W dniu 23 października 2012 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w związku z zadłużeniem wynikającym z umowy pożyczki z dnia 25 stycznia 2012 roku dokonała potrącenia kwoty 1.069.546,50 złotych wynikającej ze sędowanych na rzecz (...) Sp. z o.o. przez (...) Budownictwo Spółkę z o.o. wystawionych na (...) Spółkę z o.o. faktur.

(dowód: oświadczenie o potrąceniu z dnia 23 października 2012 roku wraz ze zgodą powódki na taką formę rozliczenia należności k. 27)

(...) Spółka z o.o. częściowo regulowała swoje zobowiązania wobec powódki: w dniu 22 listopada 2011 roku uiściła kwotę 54.621,60 złotych, w dniu 30 listopada 2011 roku kwotę 192.064,50 złotych, w dniu 4 stycznia 2012 roku kwotę 183.024,00 złotych, w dniu 31 maja 2012 roku kwotę 51.685,26 złotych, w dniu 4 czerwca 2012 roku kwotę 30.000,00 złotych, w dniu 19 czerwca 2012 roku kwotę 15.800,47 złotych, natomiast w dniu 25 czerwca 2012 roku kwotę 5.000,00 złotych.

(dowód: potwierdzenie przelewu z dnia 22 listopada 2011 roku k. 28, potwierdzenie przelewu z dnia 30 listopada 2011 roku k. 29, potwierdzenie przelewu z dnia 4 stycznia 2012 roku k. 30, potwierdzenie przelewu z dnia 31 maja 2012 roku k. 31, potwierdzenie przelewu z dnia 4 czerwca 2012 roku k. 32, potwierdzenie przelewu z dnia 19 czerwca 2012 roku k. 33, potwierdzenie przelewu z dnia 25 czerwca 2012 roku k. 34)

Powódka wystawiła w dniu 19 grudnia 2012 roku wobec (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. fakturę VAT (...) na kwotę 163.145,24 złotych z terminem płatności do 14 dni.

(dowód: faktura VAT (...) k. 20-21)

Jeżeli pozwana wiedziałaby o udzielonej pożyczce (...) Spółki z o.o. oraz o jej wypowiedzeniu z uwagi na nieterminowe regulowanie płatności, pozwana nie zawarłaby umowy ubezpieczenia na wskazaną pożyczkę.

(dowód: zeznania P. P. w czasie rozprawy w dniu 4 września 2014 roku, e-protokół (...):34-49:29)

W dniu 14 maja 2013 roku powódka zawiadomiła pozwaną o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego w postaci niewypłacalności (...) Spółki z o.o. Pismem z dnia 28 czerwca 2013 roku ubezpieczyciel odmówił wypłacenia odszkodowania. Powódka, pismem z dnia 15 lipca 2013 roku odwołała się od powyższej decyzji, jednak ubezpieczyciel pismem z dnia 14 sierpnia 2013 roku podtrzymał pierwotną decyzję. Pismem z dnia 5 września 2013 roku powódka wezwała pozwanego do zapłaty, jednak w dniu 30 września 2013 roku ubezpieczyciel odmówił zapłaty. (...) Spółka z o.o. nadal nie uiszcza swoich zobowiązań względem powodowej spółki.

(dowód: wniosek szkodowy k. 35, pismo pozwanego do powódki z dnia 28 czerwca 2012 roku k. 36-37, odwołanie powódki od decyzji podjętej przez ubezpieczyciela z dnia 15 lipca 2013 roku k. 38-40, pismo ubezpieczyciela z dnia 14 sierpnia 2013 roku k. 41-42, pismo powódki z dnia 5 września 2013 roku k. 43, pismo ubezpieczyciela z dnia 30 września 2013 roku k. 44, zeznania A. K. w czasie rozprawy w dniu 4 września 2014 roku, e-protokół (...):12-31:34)

Pozwany wystawił powódce fakturę w dniu 5 sierpnia 2013 roku na kwotę 4.776,11 złotych. W dniu 9 lipca 2014 roku powódka dokonała na rzecz pozwanego przelewu z tego tytułu w kwocie 2.000 złotych.

(dowód: rachunek nr (...) k. 100, potwierdzenie przelewu z dnia 9 lipca 2014 roku k. 148)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone przez strony dokumenty, których wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron, z wyjątkiem przedłożonego przez stronę powodową wypowiedzenia umowy pożyczki. Sąd uznał za wiarygodne w całości zeznania P. P. i K. T., jako że były one spójne i niesprzeczne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka A. K. oraz dowodowi z przesłuchania strony T. K. w zakresie, jakim twierdzili oni, że termin wypowiedzenia umowy miał przypadać na dzień 30 października 2012 roku, a nie na dzień 23 kwietnia 2012 roku, a także że przyczyną wypowiedzenia było polecenie podmiotu, od którego powodowa spółka jest zależna, nie zaś nieterminowe regulowanie należności przez pozwaną spółkę. Zeznania takie stoją w sprzeczności z pismem z dnia 23 października 2012 roku (k. 27), gdzie wyraźnie jako termin wypowiedzenia wskazano 30 kwietnia 2012 roku (napisany słownie wyraz październik trudno jest pomylić z kwietniem, jak twierdziła A. K.), a nadto z treścią tego dokumentu, który zawiera oświadczenie o potrąceniu z dnia 23 października 2012 roku - powodowa spółka dokonała w nim potrącenia wymagalnego roszczenia wynikającego z umowy pożyczki - jeśli roszczenie to nie byłoby natomiast wymagalne (według A. K. i T. K. termin wypowiedzenia umowy pożyczki upłynąłby dopiero za tydzień), nie byłoby to możliwe. Nie jest również prawdą, jak zeznała A. K., że strona pozwana podnosiła termin i przyczynę wypowiedzenia umowy pożyczki dopiero w sprzecznie od nakazu zapłaty, jako że argumenty tego rodzaju były już podnoszone w piśmie z dnia 14 sierpnia 2013 roku (k. 41-42).

Sąd pominął wnioski dowodowe powódki w postaci pisma powodowej spółki z dnia 26 marca 2012 roku o wypowiedzeniu umowy pożyczki zawartej dnia 25 stycznia 2012 roku z pozwanym, na podstawie § 4 pkt 2 umowy, z

określonym terminem spłaty pożyczki na dzień 30 października 2012 roku (k. 185). Zgodnie z art. 207 § 6 k.p.c. sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Przepis ten w sposób uzasadniony istotą i celami procesu sądowego wymaga od strony, aby ta przedstawiła wszystkie środki obrony. Dla strony należycie dbającej o swoje interesy, a zwłaszcza dla przedsiębiorcy dysponującego profesjonalną obsługą prawną, przepis ten nie stanowi jakiegokolwiek przeszkody w prowadzeniu procesu i wykazywania swoich racji.

Zdaniem Sądu przedłożony dokument miał podstawowy charakter dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, nie było też żadnego powodu, by nie przedstawić go od razu. Sąd nie dał wiary twierdzeniom strony powodowej, iż potrzeba powołania tego dowodu pojawiła się dopiero na tym etapie postępowania wobec zarzutów strony pozwanej, jako że stronie powodowej znane były zastrzeżenia ubezpieczyciela w tym przedmiocie już w sierpniu 2013 roku (k. 41 - 42), a więc na długo przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie. Wbrew twierdzeniom strony dowodowej dopuszczenie tego dowodu spowoduje zwłokę w rozpoznaniu sprawy, gdyż po jego przedstawieniu pozwany zażądał powołania dowodu z opinii biegłego na okoliczność daty sporządzenia tego dokumentu, co moje swoje uzasadnienie o tyle, że powódka nie przedstawiła jakiegokolwiek dowodu potwierdzającego, że pismo to zostało rzeczywiście wysłane (...) Spółce z o.o. w marcu 2012 roku.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka opierała swoje roszczenie na art. 805 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Zgodnie z § 2 pkt 1 wyżej wymienionego przepisu, świadczenie zakładu ubezpieczeń polega w szczególności na zapłacie - przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Powódka zawarła z pozwaną w dniu 20 lipca 2012 roku umowę ubezpieczenia ryzyka kredytu kupieckiego z opcją windykacji należności na okres od 1 lipca 2012 roku do dnia 30 czerwca 2013 roku. Integralną częścią umowy były szczególne warunki ubezpieczenia, dodatkowe uzgodnienia oraz ogólne warunki ubezpieczenia. W dniu 30 listopada 2012 roku powódka zgłosiła pozwanemu wniosek o ustalenie limitu kredytowego dla (...) Spółki z o.o. z siedzibą w M. w wysokości 300.000 złotych, na co pozwana w dniu 3 grudnia 2012 roku wyraziła zgodę.

Fakt związania stron stosunkiem zobowiązaniowym oraz treść umowy ubezpieczenia i OWU, a także wystąpienie szkody u powódki w postaci niezaspokojenia przysługujących jej wierzytelności względem (...) Spółki z o.o. nie budziły wątpliwości. Spór koncentrował się wokół możliwości odmowy przez ubezpieczyciela zapłaty świadczenia z uwagi na niepodanie przez powódkę wszystkich okoliczności mających wpływ na ocenę ryzyka nastąpienia wypadku przy zawieraniu umowy ubezpieczenia przez powódkę.

Jak stanowi art. 815 § 1 k.c. ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości ubezpieczyciela wszystkie znane sobie okoliczności, o które ubezpieczyciel zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Natomiast w myśl art. 815 § 3 k.c. ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem paragrafów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Ubezpieczony obowiązany jest do podawania informacji niezbędnych do określenia ryzyka ubezpieczeniowego oraz przekazywania informacji w czasie trwania umowy mających wpływ na ocenę ryzyka zajścia wypadku ubezpieczeniowego. Konsekwencją niewykonania przez ubezpieczającego jego obowiązków wynikających z art. 815 § 1 k.c. jest zwolnienie zakładu ubezpieczeń z odpowiedzialności. W przypadku spełnienia przesłanek z art. 815 § 3 k.c. i zajścia wypadku ubezpieczeniowego, zakład ubezpieczeń nie będzie zobowiązany do zapłaty odszkodowania bądź spełnienia innego świadczenia przewidzianego w umowie ubezpieczenia.

W ocenie Sądu powódka nie podała pozwanej informacji, o które ubezpieczyciel pytał przed zawarciem umowy ubezpieczenia, pomimo iż miała wówczas wiedzę o niekorzystnej sytuacji majątkowej (...) Spółki z o.o. oraz o niewywiązywaniu się przez nią z płatności. Za takową wiedzę musi zostać uznane nieterminowe uiszczanie zobowiązań związanych z zawartą pomiędzy stronami umową faktoringu, konieczność udzielenia tej spółce pożyczki oraz jej wypowiedzenie z uwagi na niewywiązywanie się z płatności. Zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że gdyby ubezpieczyciel wiedział o sytuacji majątkowej dłużnika, nie ubezpieczyłby kredytu kupieckiego.

W ocenie Sądu jako nietrafne odczytywać należy stanowisko powódki, jakoby zmianę treści art. 815 § 3 k.c. nowelizacją k.c. z dnia 13 kwietnia 2007 roku (Dz.U. 2007, nr 82, poz. 557), zmieniającą ustawę z dniem 10 sierpnia 2007 roku, należy odczytywać jako przerzucenie ciężaru dowodu na ubezpieczyciela. W rzeczywistości przydano jedynie decydujące znaczenie wiedzy ubezpieczającego, a nie jej zgodności z rzeczywistością. Skoro bowiem art. 815 § 3 k.c. w poprzednim brzmieniu zwalniał ubezpieczyciela w razie podania przez ubezpieczającego do wiadomości zakładu ubezpieczeń niezgodnych z prawdą okoliczności ujętych w art. 815 § 1 lub 2 k.c., a obecnie ubezpieczający jest obowiązany podać wszystkie znane sobie okoliczności, to sankcja z art. 815 § 3 k.c. jest połączona z wiedzą ubezpieczającego o niezgodności z prawdą podawanych przez siebie faktów (tak też J. Nawracała "Komentarz do art. 815 k.c." (w:) "prawo ubezpieczeń gospodarczych. Tom II. Komentarz" (red.) M. Glisz, 2010, Lex/el). Skoro jednak w niniejszej sprawie powódka wiedziała, że sytuacja finansowa (...) Sp. z o.o. nie jest korzystna, a pomimo tego informacje te nie zostały przekazane ubezpieczycielowi, sankcja z art. 815 § 3 k.c. może zostać zastosowana.

Nietrafne jest również stanowisko powódki, jakoby postanowienia OWU dotyczące konieczności przekazania niekorzystnych informacji o sytuacji majątkowej klienta oraz niewywiązywaniu się przez niego z płatności, brzmiały niejednoznacznie i z tego powodu miałyby podlegać wykładni na korzyść ubezpieczającego. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 czerwca 2013 roku zauważył, że "dla ustalenia treści stosunku prawnego istotne są przesłanki określone w art. 65 k.c. także wówczas, gdy strona zawierając umowę posługuje się wzorcem umowy w postaci OWU. Postanowienia ogólnych warunków ubezpieczenia również podlegają wykładni z uwzględnieniem dyrektyw interpretacji oświadczeń woli określonych w art. 65 § 2 k.c. i to z uwzględnieniem wynikającej z art. 385 § 2 k.c. zasady interpretacji niejasnych postanowień wzorca w sposób korzystny dla ubezpieczającego" (sygn. akt IV CNP 80/12, LEX nr 1365707). W ocenie Sądu, jakkolwiek możliwe są stany faktyczne, w których zwrot "niekorzystne informacje o sytuacji majątkowej klienta" może budzić wątpliwości interpretacyjne, to jednak takowy nie wystąpił w przedmiotowej sprawie. Powódka jest profesjonalnym przedsiębiorcą, zawodowo zajmującym się współpracą finansową z innymi podmiotami, zaś trudno przyjąć, jakie okoliczności mogłyby pełniej oddawać niekorzystną sytuację majątkową klienta, niż nieregulowanie przez niego płatności wynikających z umowy faktoringu, czego konsekwencją była konieczność udzielenia dłużnikowi pożyczki, która również została wypowiedziana z uwagi na nieuiszczanie wymagalnych zobowiązań z niej wynikających. Sąd nie miał wątpliwości, że powódka powinna wskazać pozwanemu na te okoliczności przed zawarciem umowy ubezpieczenia, jako że w tym zakresie postanowienia OWU nie były niejednoznaczne. Również uregulowanie należności głównej poprzez potrącenie jest istotną informacją, wskazywała bowiem na niemożność wygenerowania przez dłużnika własnych środków na spłatę umowy pożyczki.

Nietrafne jest również twierdzenie powódki, jakoby pozwana miała w niniejszej sprawie zastosować art. 816 k.c. i ewentualnie zmniejszyć wysokość odszkodowania, a nie całkowicie odmawiać jego wypłaty. Sąd Najwyższy słusznie zauważył w wyroku z dnia 12 grudnia 1997 roku w sprawie o sygnaturze akt II CKN 505/97, że przewidziane w art. 816 k.c. zwiększenie składki ubezpieczeniowej może nastąpić tylko w razie ujawnienia po zawarciu umowy okoliczności wskazujących na zwiększenie prawdopodobieństwa "wypadku" objętego umową ubezpieczenia (OSNC 1998/6/103). Tym samym, jako że powódka dysponowała takimi informacjami jeszcze przed zawarciem umowy ubezpieczenia, przepis ten nie może znaleźć zastosowania.

Wobec powyższego, z uwagi na treść art. 815 § 3 k.c. powództwo jako niezasadne należało oddalić, o czym orzeczono w punkcie pierwszym wyroku.

O kosztach Sąd orzekł po myśli art. 98 kpc.

Na koszty procesu poniesione przez pozwanego złożyła się opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika, z pomocy którego w trakcie procesu korzystał pozwany. Zgodnie z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu wyniosło 3.600 zł.

Łącznie koszty procesu poniesione przez pozwaną wyniosły 3.617 zł, dlatego też Sąd w punkcie drugim wyroku zasądził od powódki na rzecz pozwanego wskazaną sumę tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Małgorzata Korfanty